

Euskal Herriko laborantza gida 1.0

2005eko uztaila

GLOSATEGIA

SUSTATZAILEA:

Euskal Herriko ekonomia eta gizarte garapenerako behategia
Observatorio para el desarrollo socio-económico de Euskal Herria
Observatoire pour le développement économique et social du Pays Basque

EGILEA:

Oharra:

Kontzeptu berak ez du adiera bera jasotzen administrazio batean eta bestean. Zentsuen bateratzea egin ahal izateko ezinbestekoa izan da aldez aurretik hizkuntza bakoitzak termino bakoitzari zein adiera ematen zion ezagutu eta bateragarriak ziren aztertzea.

Lan honen helburua egoera horren aurrean kontzeptu bakoitzari ikertzaileek eman dioten definizioa zein izan den azaltzea da.

Horren ondoan espainolez zein frantsesez ematen zaion adiera jasotzen da.

NEKAZAL ESTADISTIKEN GLOSATEGIA

Kontzeptuen laburpena eta hurrenkera

Atal honen helburua laborantzaren inguruko kontzeptuen bateratzea da. Bertan batu dira txosten desberdinetan landu diren kontzeptuen zerrenda eta esanahiak. Kontuan izan behar da kontzeptu berak ez dituela biltzen ezaugarri berdinak administrazio batean zein bestean.

Hala ere, hemen bildutakoak bateragarriak diren kontzeptuak dira, antzekotasun handiak dituztenak eta ondorioz, haien arteko konparazioak balizkoak dira. Termino eta definizioen iturburuak ondokoak dira: AZTIKER ikerketa kabinetea, INE (Instituto Nacional de Estadística) eta frantziako estatuko nekazaritza ministerioko estatistika zerbitzua (AGRESTE txostena).

Alorra	Aldagaia	INE	AGRESTE
Datu orokorrak	30 ha edo gehiagoko ustiategiak	Explotaciones de 30 ha o más	Exploitations de 30 ha et plus
Datu orokorrak	Azalera	Superficie	Superficie
Datu orokorrak	Azalera errentan	Arrendamiento	Superficie en fermage
Datu orokorrak	Azalera ureztatua	Superficie regada	Superficie irriguée
Datu orokorrak	Azalera ureztagarria	Superficie regable	Superficie irrigable
Datu orokorrak	Nekazaritarako Azalera Erabilgarria (NAE)	Superficie Agrícola Utilizada (SAU)	Superficie agricole utilisée des exploitations (SAU)
Datu orokorrak	Traktoreak	Tractores	Tracteurs
Datu orokorrak	Ustiategiak	Todas las explotaciones	Toutes exploitations
Landutako lurrak	Artoa	Maíz	Maïs-grain et maïs semence
Landutako lurrak	Barazkiak eta patatak	Hortalizas + patatas	Légumes frais et pommes de terre
Landutako lurrak	Bazka-Artoa	Maiz forrajero	Maïs fourrage et ensilage
Landutako lurrak	Larre iraunkorretarako lurrak	Tierras para pastos permanentes	Superficie toujours en herbe
Landutako lurrak	Lur landuak	Tierras labradas	Terres labourables
Landutako lurrak	Lugorriak	Barbechos	Jachères
Landutako lurrak	Mahastiak	Viñedos	Vignes
Landutako lurrak	Zerealak	Cereales para grano	Céréales
Abereak	Ahuntz-aziendak	Caprinos	Chèvres
Abereak	Ardi-amak	Ovejas madres	Brebis mères
Abereak	Behiak	Total vacas	Total vaches
Abereak	Behi-amak	Otras vacas	Vaches nourrices
Abereak	Behi-aziendak	Total bovinos	Total bovins

Abereak	Esne Behiak	Vacas lecheras	Vaches laitières
Abereak	Hegaztiak	Total aves	Total volailles
Abereak	Txerri-aziendak	Porcinos	Total Porcs
Abereak	Txerri-amak	Cerdas madres	Truies mères
Abereak	Zaldi-aziendak	Equinos	Équidés
Nagusiak eta laborariak	Familiarrak ustiategian lanean	Mano de obra familiar	Pop. familiale active sur les expl.
Nagusiak eta laborariak	Familia ULUa	UTA familiares	UTA familiales
Nagusiak eta laborariak	Ustiategi indibidualak	Explotaciones individuales	Exploitations individuelles
Nagusiak eta laborariak	Nagusiak edota titularrak	Titulares o/y Jefes de la explotación	Chefs et coexploitants
Nagusiak eta laborariak	Soldatapeko ULUa	UTA Trabajo asalariado	UTA salariés
Nagusiak eta laborariak	Soldatapekoa finkoa ULUa	UTA Asalariados fijos	UTA salariés permanents
Nagusiak eta laborariak	ULU guztira	UTA totales	UTA totales (y c. ETA-CUMA)
Nagusiak eta laborariak	Urteko Lan Unitatea (ULU)	Unidades de Trabajo Año (UTA)	Unité de Travail Annuel (UTA)

GLOSATEGIA

❖ *Datu orokorrak*

30 ha (NAE) edo gehiagoko ustiategiak		
Definizioa	Nekazaritzarako Azalera Erabilgarrian 30 ha baino gehiago dituzten ustiategiak (ikusi ustiategien definizioa).	
INE	Explotaciones de 30 ha o más	
AGRESTE	Exploitations de 30 ha et plus	

Azalera		
Definizioa	Udalerrietako azalera guztia hektareatan: Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria, eraikinak, zuhaitz guneak eta nekazaritzakoak ez diren lurzorua.	
INE	Superficie	Superficie total (Ha.) municipios distribución de la superficie: Tierras labradas, Tierras para pastos permanentes, Especies arbóreas forestales, Otras tierras no forestales y territorios no agrícolas.
AGRESTE	Superficie	La superficie totale d'une exploitation comprend, outre la superficie agricole utilisée, les sols des bâtiments et cours, les bois et forêts, les landes improductives, les territoires non agricoles

Azalera errentan		
Definizioa:	Lur bat errentan izaten da, baldin, ustiaketako emaitzak gorabehera, kanon edo errenta bat ordaintzeari esker gozatzen badu titularrak lur horretako ustiaketez. Ordainketa nahiz diruz, nahiz gauzez, nahiz bietara egin daiteke. NAEaren errenta neurtu dugu.	
INE	Arrendamiento	Tierras en arrendamiento: una tierra se lleva en arrendamiento si el titular disfruta de los aprovechamientos de la misma mediante el pago de un canon o renta, independiente de los resultados de la explotación, ya sea en metálico, en especie o en ambas cosas a la vez.
AGRESTE	Superficie en fermage	Superficie (Ha): Les terres constituant la SAU soit être mises à la disposition pour une période déterminée, en location, avec redevance indépendante des résultats (fermage ou location permanente)

Azalera ureztatua		
Definizioa	Zentsua egin den urtean, gutxienez behin, ureztatua izan den lur zatia.	
INE	Superficie regada	Es la superficie de todas las parcelas que, durante el año censal, han sido efectivamente regadas al menos una vez.
AGRESTE	Superficie irriguée	Les superficies irriguées comprennent les surfaces effectivement irriguées au moins une fois au cours de la campagne agricole.

Azalera ureztagarria		
Definizioa	Ustiategiak dituen baliabideekin urte horretan ureztatu daitekeen lur zatia.	
INE	Superficie regable	Se recogen datos relativos al riego referidos a dos tipos de superficies: La superficie regada y la superficie no regada disponiendo la explotación de instalaciones y agua

AGRESTE	Superficie irrigable	La superficie irrigable comprend toutes les superficies au sol, sans double compte, susceptibles d'être irriguées la même année avec les moyens actuels dont dispose l'exploitation, en propriété ou non. La surface des jardins familiaux est exclue de cette superficie.
----------------	----------------------	--

Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria (NAE)

Definizioa:	Landutako lurren eta bazkaleku iraunkorretako lurren multzoa da. Landutako lurren artean, honako hauek ditugu: belarki- laboreetako lurrak, lugorriak, famili baratzeak eta zurezko laboreetako lurrak. Bestelako lurrak Ustiategiaren zati izanagatik, Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria (NAE) deitu dugunaren barruan sartzen ez diren lurrak dira.	
INE	Superficie Agrícola Utilizada (SAU)	Es el conjunto de la superficie de tierras labradas y tierras para pastos permanentes. Las tierras labradas comprenden los cultivos herbáceos, los barbechos, los huertos familiares y las tierras consagradas a cultivos leñosos.
AGRESTE	Superficie agricole utilisée des exploitations (SAU)	La superficie agricole utilisée (SAU) comprend les grandes cultures (céréales, cultures industrielles, légumes secs et protéagineux, fourrages...), les superficies toujours en herbe, les légumes frais, les fleurs, les cultures permanentes (vignes, vergers...), les jachères et les jardins et vergers familiaux.

Traktoreak

Definizioa	Ustiategietan erabiltzen diren traktoreak (jabetzan edo jabeakidetasunean)	
INE	Tractores	Tractores (de ruedas o cadenas): tractores de dos ejes o más, utilizados para la ejecución de los trabajos agrícolas de la explotación y otros vehículos de motor, siempre que sirvan de tractores agrícolas (Jeeps, Unimog). En propiedad exclusiva o en copropiedad.
AGRESTE	Tracteurs	En propriété et copropriété

Ustiategiak

Definizioa	Titular baten ardurapean nekazaritza-produktuak ateratzen diren unitate tekniko eta ekonomikoa da.	
Bateragarritasunaren inguruko oharra	Ipar Euskal Herrian dimentsio jakin bat hartu behar dute. Hego Euskal Herriko datuetako definizioetan ez da horrelako mugarik azaltzen.	
INE	Todas las explotaciones	Es la unidad técnico-económica de la que se obtienen productos agrarios bajo la responsabilidad de un titular. Dicha unidad técnico-económica se caracteriza por la utilización de los mismos medios de producción: mano de obra, maquinaria, etc.
AGRESTE	Toutes exploitations	Elle se définit comme une unité économique répondant simultanément aux trois conditions suivantes : 1. elle produit des produits agricoles; 2. elle atteint ou dépasse une certaine dimension (1 hectare de SAU, sinon, 20 ares de cultures spécialisées, sinon, présence d'une activité suffisante de production agricole estimée en effectifs d'animaux, en surface de production ou en volume de production); 3. elle est soumise à une gestion courante indépendante.

❖ **Landutako lurrak**

Artoa		
Definizioa	Artoa (haziak eta aleak)	
INE	Maíz	
AGRESTE	Maïs-grain et maïs semence	

Barazkiak eta patatak		
Definizioa		
INE	Hortalizas + patatas	
AGRESTE	Légumes frais et pommes de terre	

Bazka-Artoa		
Definizioa		
INE	Maiz forrajero	
AGRESTE	Maïs fourrage et ensilage	

Larre iraunkorretako lurrak		
Definizioa	Laboreen txandakatzean sartuta ez dauden eta iraunkorki (bost urtez edo gehiagoz) belarra ekoizteko erabili diren lurrak. Honako mota hauek hartu dira aintzat: Belardi iraunkorrak eta Bazkarako erabiltzen diren bestelako lurrak	
INE	Tierras para pastos permanentes	Son tierras no incluidas en la rotación de cultivos, dedicadas de forma permanente (por un periodo de cinco años o más) a la producción de hierba. Se consideran los siguientes tipos: a) Prados o praderas permanentes b) Otras superficies utilizadas para pastos
AGRESTE	superficies toujours en herbe	

Lugorriak		
Definizioa	Urtean zehar atsedenean egon diren lur zatiak, landatu gabe baina nolabaiteko zaintza jasota.	
INE	Barbechos	Tierras que han permanecido en descanso durante el curso de la campaña, sin ningún cultivo pero que han recibido algunas labores. También se incluyen en este epígrafe las tierras sembradas para abono en verde.
AGRESTE	Jachères	Les jachères comprennent les jachères non aidées et toutes les jachères indemnisées (hors jachères industrielles) qui correspondent au programme annuel mis en place dans le cadre de la réforme de la politique agricole commune (Pac).

Lur landuak		
Definizioa	Duten aprobetxamendua edozein dela ere, zentsu-urtearen barruan lantze-jarduerak egiten zaizkien zoruak dira. Lur landuetan, labore-mota hauek hartu ditugu aintzat: Belarki-laboreak, baratzea, Bazkaleku iraunkorretako lurrak, Belardi iraunkorrak, Bazkarako erabiltzen diren bestelako lurrak...	
INE	Tierras labradas	Superficie (Ha) de tierra que recibe cuidados culturales sea cual fuere su aprovechamiento (cultivos herbáceos, barbechos, huertos familiares, cultivos leñosos -Se excluyen los árboles forestales y sus viveros-...)
AGRESTE	Terres labourables	Les terres labourables comprennent les céréales, les cultures industrielles, les légumes secs et protéagineux, les fourrages, les pommes de terre, les légumes frais de plein-champ et les jachères

Mahastiak		
Definizioa	Mahastiak	
INE	Viñedos	Superficie (Ha) cultivada con viñedos
AGRESTE	Vignes	Superficie de vignes

Zerealak		
Definizioa		
INE	Cereales para grano	
AGRESTE	Céréales	

❖ Abereak

Ahuntz-aziendak		
Definizioa	Ahuntz-aziendak -abelburu kopurua-	
INE	Caprinos	
AGRESTE	Chèvres	

Ardi-amak		
Definizioa	Ardi-amak -abelburu kopurua-	
INE	Ovejas madres	Son hembras de la especie ovina que han parido al menos una vez. Se incluyen también en este epígrafe aquellas ovejas madres que se hayan destinado a desecho.
AGRESTE	Brebis mères	

Behiak		
Definizioa	Behiak guztira (esne behiak, hazama behiak etb) -abelburu kopurua-	
INE	Total vacas	Total vacas (lecheras, nodrizas etc)
AGRESTE	Total vaches	

Behi-amak edo Beste behiak		
Definizioa	Ama izateko erabiltzen diren behiak eta bestelako behiak -abelburu kopurua-	
Bateragarritasunaren inguruko oharra	Hego Euskal Herriko datuetan beste behiak sartu ditugu talde honetan, Ipar Euskal Herriko datuetan, berriz, behi-amak. Dena den, badirudi baliokideak direla, batean eta bestean bien baturak behi guztiak biltzen baitituzte. Dena den, alde hau kontuan hartuta, ez dugu talde hau aztertu txostenean.	
INE	Otras vacas	Otras vacas: vacas que, en razón de su raza o aptitud, se destinan exclusiva o principalmente para la producción de terneros y cuya producción láctea se emplea básicamente para la alimentación de sus crías. Se incluyen las vacas de trabajo y otras vacas de desecho destinadas al matadero
AGRESTE	Vaches nourrices	

Behi-aziendak		
Definizioa	Behi-aziendak (behiak, idiak, txekorrak, etab.) -abelburu kopurua-	
INE	Total bovinos	Total de bovinos (vacas, bueyes, terneros etc)
AGRESTE	Total bovins	

Esne Behiak		
Definizioa	Esnetarako behiak -abelburu kopurua-	
INE	Vacas lecheras	Total vacas lecheras
AGRESTE	Vaches laitières	Vaches laitières

Hegaztiak		
Definizioa	Hegaztiak -abelburu kopurua-	
INE	Total aves	
AGRESTE	Total volailles	

Txerri-aziendak		
Definizioa	Txerriak (amak, gizenzeko zerriak, etb) -abelburu kopurua-	
INE	Porcinos	Total porcinos (cerdas madres y verracos, cerdas para el engorde)
AGRESTE	Total Porcs	Porcs à l'engrassissement, verrats + Truies mères

Txerri-amak		
Definizioa	Txerri amak -abelburu kopurua-	
INE	Cerdas madres	Se consideran en esta rúbrica las hembras utilizadas para la reproducción que ya hayan parido. Una vez que han dejado de amamantar a los lechones y se destinan a sacrificio, como desecho, deben ser contabilizadas en el apartado de otros porcinos.
AGRESTE	Truies mères	

Zaldi-aziendak		
Definizioa	Zaldi-aziendak -abelburu kopurua-	
INE	Equinos	Total equinos
AGRESTE	Équidés	Total équidés

❖ Nagusiak eta laborariak

Familiarrak ustiategien lanean		
Definizioa	Ustiategietan familiako biztanleria aktiboa: titularra, senarra edo emaztea eta bestelako familia kideak, ustiategian nekazal lanak burutzen badituzte. Edozein mailako dedikazioan.	
INE	Mano de obra familiar	Esta característica sólo se recoge de las explotaciones agrícolas cuyo titular sea persona física. Se considera como mano de obra familiar el titular, su cónyuge y otros miembros de la familia siempre que realicen trabajos agrícolas para la explotación, ya sea de forma continua o eventual, como asalariados o no asalariados
AGRESTE	Pop. familiale active sur les expl.	La population familiale active comprend toutes les personnes, membres de la famille du chef d'exploitation ou des coexploitants (y compris ceux-ci), travaillant sur l'exploitation.

Familia ULUa		
Definizioa	Urteroko Lan Unitatea (ULU) familiarra (ikusi ULUaren definizioa)	
INE	UTA familiares	UTA familiar: trabajo de una persona ocupada a tiempo completo en la explotación durante un año
AGRESTE	UTA familiales	UTA familiales: Une unité de travail annuel (UTA) est la quantité de travail d'une personne à temps complet pendant une année.

Ustiategi indibidualak		
Definizioa	Ustiategiko forma juridikoa: pertsona indibiduala	
INE	Explotaciones individuales	La personalidad jurídica del titular y la gestión: Persona física
AGRESTE	Exploitations individuelles	Dans la plupart des cas, une exploitation agricole s'identifie à une unité juridique, ou légale, unique. Un questionnaire est alors établi pour cette unité juridique, qui correspond à une personne physique pour une exploitation individuelle et à une personne morale pour une forme sociétaire. Il arrive cependant que plusieurs unités juridiques soient regroupées en une seule exploitation.

Nagusiak edota titularrak		
Definizioa	Ustiategiko nagusiaren ardura da ustiategia egunero kudeatzea. Egunero erabakiak hartzen dituen pertsona da.	
Bateragarritasunaren inguruko oharra	<p>Hego Euskal Herriko datuetan titularra eta nagusia bereizten dira. Nagusia gehienetan titularra bera izaten da, baina ez beti. Ipar Euskal Herriko datuekin bat egiteko, nagusien datuak bildu ditugu.</p> <p>Bestalde, ustiategiko gidaritza pertsona batek hartzen du beti. Pertsona gehiagok antzeko lana egiten badute Ipar Euskal Herrian ardura gehien duena zein den erabaki behar dute eta hori da nagusia. Hegoaldean adin nagusia duenari egozten diote postua.</p> <p>Ipar Euskal Herriko nagusien datuekin batera ustiatzailekideenak ematen dituzte ere. Hego Euskal Herriko datuetan nagusiak bakarrik biltzen dira.</p>	
INE	Titulares o/y Jefes de la explotación	<p>Titulares: La persona física o jurídica que actuando con libertad y con autonomía, asume el riesgo de una explotación agrícola, dirigiéndola por sí o mediante otra persona.</p> <p>Jefe de la explotación: Es la persona responsable de la gestión corriente y cotidiana de la explotación agrícola. El jefe de la explotación coincide, por lo general, con el titular. Toda explotación tendrá solamente una persona como jefe de la explotación. Será aquella que aporte la mayor contribución a la gestión de la explotación. Si esta contribución se distribuyese de igual manera, se considerará que el jefe de la explotación es la persona de mayor edad.</p>
AGRESTE	Chefs et coexploitants	<p>Le chef d'exploitation, ou premier coexploitant, est la personne physique qui assure la gestion courante et quotidienne de l'exploitation. Il s'agit de la personne qui prend les décisions au jour le jour. Dans le cas d'une forme sociétaire, où plusieurs personnes peuvent remplir cette fonction, on retient, par convention, celle qui assure la plus grande part de responsabilité, les autres personnes étant définis comme des coexploitants.</p>

Soldatapeko ULUa		
Definizioa	Urteroko Lan Unitatea (ULU) soldatapekoa: Ustiategian soldata baten truke (edo/eta produkzioaren zati baten truke) lan egiten duten pertsonak dira, titularrak eta honen senitartekoak ez direnak. (ikusi ULUaren definizioa)	
INE	UTA Trabajo asalariado	Asalariado: Es aquella que se presta por personas distintas del titular y miembros de la familia exigiendo la percepción de una contraprestación en dinero, especie o ambas cosas a la vez.
AGRESTE	UTA salariés	Il s'agit des salariés permanents et occasionnels n'appartenant pas à la famille du chef d'exploitation ou des coexploitants.

Soldatapekoa finkoa ULUa		
Definizioa	Urteroko Lan Unitatea (ULU) soldatapekoa, lan finkoa (ikusi ULUaren definizioa)	
INE	Asalaridos fijos	
AGRESTE	UTA salariés permanents	

ULU guztira		
Definizioa	ULU guztira (ikusi ULUaren definizioa)	
INE	UTA totales	

AGRESTE	UTA totales (y c. ETA-CUMA)	
----------------	-----------------------------	--

Urteko Lan Unitatea (ULU)		
Definizioa	Urteko lan-unitatea (ULU). Urte osoan, lanaldi osoan pertsona batek egindako lana.	
INE	Unidades de Trabajo Año (UTA)	Una UTA equivale al trabajo que realiza una persona a tiempo completo a lo largo de un año
AGRESTE	Unité de Travail Annuel (UTA)	Une UTA (unité de travail annuel) équivaut au travail d'une personne occupée à temps complet à des travaux sur l'exploitation pendant une année.